

Det positive pengesystem i praktisk innsats.

L. J. Sømmes arbeide "Det positive pengesystem" som så dagens lys alt i år 1933 er å betrakte som et skjelett for oppbyggingen av et nytt samfund. Såvel religiøse, etiske og moralske ideer ligger til grunn for dette arbeide, ikke bare rent materielle og økonomiske refleksjoner. I de 12 punkter er rettningslinjene for systemet vist og den overflatiske betrakter sier derfor at det er nonsens å ville bygge opp et samfundssystem på bare 12 punkter. Hertil er å si at de 11 av de 12 punkter kun er supplimenter til det ene alt overveiende punkt, nemlig rentens avskaffelse. Med rentens avskaffelse vil man oppnå hva ikke bare herr Sømme tilsikter, men hva alle gode rettenkende mennesker alltid har satt som mål for menneskets herredømme over jorden, en rettferdig samfundsordning. Det er klart at vårt lille samfund ikke kan bestemme hvorvidt renten skal avskaffes i det internasjonale pengevesen, men vi kan bestemme at det innen vårt samfund, altså innen landet Norge, ikke skal cirkulere rentebærende penger. Da vi ingen gullbeholdning har, er det kun hypotekverdiene som ville kunne legges til grunn for vår kroneverdi etter det gamle system i dets fulle konsekvens, men dette er også et haltende mål, for hypotekverdien er igjen avhengig av det arbeide eller produkt som kan frembringes ved denne. Med andre ord, det er arbeidet som danner grunnlaget for pengeverdien. Vi må altså basere vår verdimåler på arbeidskraften og arbeidsmuligheten, samt på arbeidsviljen. Når vi gjør dette, så legger vi dermed hele folkets kraft til grunn for vår verdimåler. I det kapitalistiske system var det omsetningen og ikke produksjonen som bestemte verdimåleren og vi fikk derfor slike tilstander som de stadig tilbakevendende kriser. Vi kan ikke regne med at hele verden vil rette seg etter våre ideer for pengevesenet, men vi kan i vårt forhold til verden rette oss etter den enkeltes krav, mens vi her hjemme retter oss etter våre ideer.

Vi mobiliserer all vår arbeidskraft og inndeler den etter behovet. Her skal først og fremst det produktive arbeide tilgodesees. Dette skaffer oss endel av de livsfornødenheter vi kan produsere selv, dessuten eksporter

varer, som skal muliggjøre at vi kan ta hjem de livsfornødenheter som vi ikke kan produsere selv. Vi kan, om vi vil, uttrykke dette arbeide i timeverk og si:

ØKØØØ

1.) Totalt timeverk for hele landet:	<u>3.000.000.000</u>
2.) Derav for eget behovet i landet:	1.000.000.000
3.) Derav for behovet i eksport:	500.000.000
4.) Derav for kulturelle og sosiale arbeider:	1.000.000.000
5.) Derav for forbedrede livsvilkår:	450.000.000
6.) Derav for utenlandske tjenester, sjøfolk:	<u>50.000.000</u>
	<u>3.000.000.000</u>

Vi ser at 2 og 3 er rent produksjonsskapende timeverk og disse andrar til 50% av de totale timeverk, mens de i vårt gamle samfund høyst androg til 25 - 30%, og her har vi ennu tatt meget forsiktige forholdstall.

Pkt. 2.) forlanger ingen penger eller lån fra utlandet, disse arbeider kan vi finansiere selv.

Pkt. 3.) gir oss eksportvarer, som atter gir oss muligheten til å kjøpe de manglende livsfornødenheter i utlandet.

Pkt. 4.) er uttelling, som vi finansierer innen landet.

Pkt. 5.) Denne posts størrelse tilsier hvilket tempo samfundets utvikling kan fremmes i. Den omfatter objekter som utbygging av våre naturherligheter, vannkraften, elektrifisering, bergverk etc. Vi kan regne at $2/3$ - 66% av utgiftene herfor kan finansieres av vårt eget samfund, lønninger og materialer, mens 33% av utgiftene må dekkes ved utenlandske midler. Disse midler fås da ved i

Pkt. 6.) opparbeidede tilgodehavender i utenlandsk valuta.

Som man ser av ovenstående, finansierer samfundet de alt overveiende antal timeverk som det må sette inn for sin eksistens og utvikling. I post 5 får vi $1/3$ - 150. mill. timeverk utenlandsk finansiering, mens finansieringen av de utenlandske tjenester er uinteressant her.

Skal nu som tidligere de 3 milliarder timeverk finansieres ved rentebærende midler, får vi ved en timesats av kr. 2,- og 3,5% renter:

3,5% av 3 milliarder - 105 millioner bare i renter, hertil kommer like meget i avdrag, d.v.s. tilsammen 310 millioner kr. pr. år. Med andre ord vi sparer 310 millioner kr. pr. år ved å gjennomføre selvfinansieringen med ikke rentebærende innenlandske arbeidsbevis. Setter man så som motpc

de 150 millioner timeverk, som må innfries av utenlandsk valuta, så får vi balanse i besparelse og utførelser. Ser man nu nøye etter så finner vi at vi har investert 10% av vår totale verdimåler, arbeidskraften, i den rent materielle utvikling, mens 33% er satt inn for kulturelle og sosiale formål. Det kan idag ikke fastslås hvor stor inntekt de utenlandske tjenester, dette er da hovedsakelig sjøfarten, vil andra til i fremtiden, men det er å anta at den vil kunne gi et godt tilskudd til samfunnsbudsjettet. Vi har dog en gammel utenlandsk gjeld som må forrentes og avskrives, og vårt mål må være at disse ytelser dekkes av inntekten av sjøfarten.

Som det fremgår av arbeidskraftfordelingen 1 - 6 er 50% eller 1,5 milliarder timeverk satt inn i rent produktivt arbeide. Man kan da spørre, om dette er tilstrekkelig til å ernære den samlede befolkning. Etter de statistikker man har over arbeidskraftfordelingen, såvel her hjemme som i utlandet, så er dette mere enn nok. Tvert imot vil man en gjennomført rasjonalisering av arbeidene kunne heve levestandarden betydelig, når en så stor del av befolkningen blir satt inn herfor. Spør vi nu hvordan en gjennomført rasjonalisering kan oppnåes, så er hertil å bemerke, at en sådan kun kan gjennomføres i et nasjonalsosialistisk samfund, den innebærer nemlig ikke bare en utstrakt mekanisering som i U.S.A. med arbeidsløshet til følger, men tvert imot også en rasjonalisering av livskraften og livsviljen hos det enkelte individ. Derfor må rasjonaliseringen ikke gjennomføres etter kapitalistiske prinsipper, men i samarbeide med den brede masse av arbeidskraften. Man må i den enkelte bedrift føre en nøyaktig arbeidsgangstatistikk med kostnader, som tydelig viser den enkelte hans innsats og som gir ham anledning til å forbedre denne ved anvendelse av andre, nye arbeidsmetoder og inndeling etc.

Rasjonaliseringen omfatter også i høyeste grad de uproduktive næringspartene som administrasjonen og omsetningen, som idag har utartet, så de ligger en mare på næringslivets produktive krefter.

Renten: Det høres selv fra nasjonalsosialistisk hold, at avskaffelse av renten betyr det samme som kommunisme og opphevelse av den private eiendomsrett. Hertil er å si:

Den sanne nasjonalsosialist vil ikke berike seg på eller leve av sine medborgeres arbeidsytelser, tvert imot skal han etter evne yte sine medmennsker den hjelp han kan gi. Da det imidlertid ville være skadelig for den hjulpsne selv, om han ikke ga tilbake det han hadde lånt, så må vi fasthold at lånte midler eller ytelser skal gis tilbake i samme utstrekning de er gitt. Når en person ved sitt arbeide har kunnet legge seg opp, si kr. 10.000,- og har anvendt ti år hertil, så har han idag lånt dette beløp ut til sin neste med renter og rentesrente. Beløpet ble da etter ti års forløp kr. 20.000,-, m.a.o. låntageren måtte arbeide dobbelt så meget som utlåneren for å dekke sitt lån, hvilket igjen vil si at utlåneren kan sette seg på sin hale og la andre arbeide for seg, altså stikk imot det nasjonalsosialistiske program.

Andre mennesker mener at man må gå en middelveg og ikke helt avskaffe, men begrense renten, hvilket er en inkonsekvens og røper liten forståelse av den dypere mening i nasjonalsosialistisk tankegang. De begrunner berettigelsen av renten med at vedkommende låntager settes istand til ved lånet å tjene penger ut over sitt eget livsbehov, altså også blir satt istand til å legge seg opp penger, men da dette skyldes de lånte penger, bør långiveren ha anledning til å delta i den sekundære pengeoppsparing, og de kaller da lånet er forskudd.

Bortsett fra ^{at} det å kunne yte sin neste et rentefritt lån, som setter denne istand til å gjøre det samme, burde i og for seg gi den største tilfredsstillelse man kan ønske seg i forsøket på å oppfylle sin oppgave her på jorden, så halter eksemplet. Erfaringen viser nemlig at den alt overveier de del av låntagere ikke er istand til å opparbeide seg egen bankkonto, men har, hva det er meget rimelig, mere enn nok med å svare renter og avskrivning. Man må betenke at han må arbeide dobbelt så meget som långiveren. Dette er årsaken til de stadig ca. hvert 10. år inntredende kriser i finansverdenen. Går man til en begrensning av renten, så vil

dette selvfølgelig bety en lettelse for låntagerne, både i første og de følgende ledd, men det vil prinsipielt bare bety en forskyvning av kriseintervallene, for eks. til hvert 20. eller 30. år og det er å anta at de da vil føles meget hårdere.

Opprinnelig var vel renten tenkt som en godtgjørelse for de omkostninger långiveren hadde, likesom risikoen spilte inn. Når vi imidlertid lar samfundsbanken formidle alle pengemanipulasjoner, kan vi la omkostningene gå på statsbudsjettet. Hermed faller også risikomomentet tilbake på samfundet, som gjennom Samfundsbanken står som långiver. Det skulle ikke være noen stor risiko for at denne tillit blir misbrukt. For det første får jo låntageren mindre å tilbakebetale, da renten bortfaller, og for det annet vil vedkommende låntager ikke få utbetalt lånet før dette er godkjent av det økonomiske råd, respektive A.K.C. Fra låntagerens side kan det ikke være noe å innvende mot rentens opphevelse, det måtte da være at lettsindige låntagere blir stoppet i sitt håndverk. Jobbere og spekulanter, som jo ikke er annet enn snyltere på samfundet, blir eliminert. Vi kan nu se på utlånerens syn på rentens opphevelse, og spørre om han i virkeligheten blir forfordelt. Vi må da se litt dypere og først konstatere at vi mennesker er her på jorden for å oppfylle en oppgave, når vårt jordiske liv er slutt, er det kun vårt ettermele som har verdi. Både som religiøs erkjennelse og som et historisk faktum, grunnet på den menneskelige fornuft, må vi innrømme at det enkelte individ er her på jorden, ikke for individets egen skyld, men for samfundets skyld. Individets oppgave er å innta sin plass i samfundet og være med på å utbygge dette, så skaperverket blir fullkommengjort. Den som bestrider dette er ikke noen sann nasjonalsøzialist, og stiller seg utenfor samfundet, hans meninger skal det ikke taes notis av. Det må derfor rent moralsk sett være en tilfredsstillende stilling for et individ å kunne låne ut av sine overflødige midler til sin neste. Hva er så hensikten med å spare opp midler. Jo, jeg vil sikre meg selv og min familie mot at vi skal komme til å lide noen nød, jeg vil ha anledning til å kjøpe det jeg har lyst på og i det hele tatt gjøre det jeg vil. Hertil er å si: Samfundet vil sørge for at ingen lider noen

nød, idet Samfundsbanken overtar alle forsikringer. (For å spare en masse arbeidskraft spares innbetaling av premier etc., men ved behov får hvert samfundsmedlem utbetalt det beløp det trenger.)

Til det annet moment er å si, at det er ingenting iveien for at hvem som helst skal kunne kjøpe det han har lyst på, såsant midlene er fremkommet eller oppspart ved ens eget arbeide, men vi protesterer mot snyltere som vil innrette sin livsførsel på bekostning av andre samfundsmedlemmers arbeid, altså ved å forlange renter for utlån.

Et eget kapittel er oppsparing av kapital til sitt avkom, altså arvekapital. Det ligger i sakens natur at når renten er avskaffet, altså den oppsparte kapital kun er et resultat av vedkommendes eget arbeide, må arveavgiften bortfalle. Det må jo forutsettes at den oppsparte kapital er en følge av at vedkommende er et dyktig samfundsmedlem, og det er de dyktige sådanne som skal fremelskes. Da samfundet forlanger at alle må innta sin plass, d.v.s. utføre et nyttig samfundsarbeide og videre at alle goder er en betingelse her^{av} ~~for~~, vil det ikke kunne gjøres noe misbruk med arvekapitalen. Den kan bli stående i samfundsbanken som en sikring for fremtidig behov, eller den kan anlegges i realverdier, men den gir ingen inntekt i seg selv. Saken er at ingen vil låne penger hos en privatmann, når han kan få de samme penger i Samfundsbanken uten rente, altså hvis privatmannen forlanger en godtgjørelse utover den utlånte verdi. Dette vil bety en stor og nødvendig beskyttelse av landbruket og bondestanden. For samfundet er hovedsaken at produksjonsmidlet fungerer. En bonde kan få låne de driftsmidler han trenger, men hvis han vanskjøtter sin eiendom, blir denne tatt fra ham. Vi har idag problemer med lønnsomheten av fjellgårdene, men dette er en følge av den vanskelige omsetning av produktene kjøtt og melk. Dette problem vil forsvinne i det nye samfund. Hvis samfundet finner at det er formålstjenlig at fjellgårdene drives, så vil lønnsomheten målt i penger etter de kapitalistiske synsmåter ikke spille noen rolle.

Vi skal nu se hvordan avskaffelsen av renten vil influere på samfundsmekanismen. Det er da klart at alt som heter privat bankvirksomhet har mistet sin interesse. Tilbake blir da at Staten har sin egen bank, den reorganiserte Norges Bank, som ordner all finansiering likeoverfor utlandet og kun det. Som dekning for den innenlandske finansiering opprettes en bank, Certifikatbanken eller Den norske Samfundsbank. Mens Norges Bank utsteder den norske valuta i forhold til de utenlandske forpliktelser, utsteder Samfundsbanken de nødvendige utleveringsbevis for det innenlandske behov. Disse utleveringsbevis, som baseres på det produktive næringslivs verdikapital-skapende arbeide, bør da heller ikke få betegnelsen krone, men en betegnelse som direkte peker på bevisets basis, nemlig arbeidstimen, for eks. "Tidverd".

Ser vi på det finansielle kaos, som vi likesom de fleste andre land er kommet opp i under den pågående krig, finner vi at den innenlandske gjeld er steget enormt, mens den utenlandske ikke er vesentlig høyere enn før krigen. Den innenlandske gjeld er for en stor del dekket ved utstedelse av papirsedler uten dekning ved gull eller realverdier. Gjeldsstiftelsen har for den største dels vedkommende gått med til å bære utgifter i forbindelse med krigen. Undersøker vi nu hvor den del av pengene er kommet hen som utgjør fortjenester ved utførte ytelser, så finner vi at det er en begrenset del av befolkningen som har benyttet seg av situasjonen og spart, resp. anlagt disse penger uten dekning, mens det store gross av folket heller er blitt fattigere. En rekke mennesker, særlig bønder, har benyttet sine fortjenester til avbetaling av gjeld, hva i og for seg er meget bra. Det her belyste forhold rettferdiggjør i høy grad, at man avskriver den oppståtte innenlandske gjeld ved å inndra de i landet cirkulerende penger, men samtidig må man inndra de realverdier som de enkelte krigsjobbere har tilvendt seg under krigen. Saken er den, at de overfortjenester som de enkelte har fått under krigen ikke er basert på reelle manipulasjoner, men er fremkommet ved en eller annen uærlig fremferd. Ved utstedelse av det nye utleveringsbevis "Tidverd", må det for hvert enkelt tilfelle avgjøres om de innleverte kroner skal innløses

eller ikke, man kunne for eks. sette 1 Tidverd - Kr. 2,- og dermed slå fast at en gjennomsnitts timefortjeneste i forhold til den gamle kroneverd settes til 2,- kr. under starten.

Som en konsekvens av inndragningen av bankvirksomheten i dens nuværende form følger at alle slags forsikringsselskaper inndraes, for disse kan jo kun eksistere hvis de kan anbringe sine, respek. de forsikredes penger, i det åpne marked mot en rentefortjeneste.

Rasjonaliseringen av arbeidskraften vil også kreve et slikt tiltak. Alle slags forsikringer, som syke-, alderdoms-, pensjons-, brand- og skadeforsikringer overtas av samfundet på den måte at Samfundsbanken i sin tid utbetaler de nødvendige beløp som hittil ble dekket av forsikringene.

Ved en sådan rasjonalisering vil ca. 18 - 15.000 arbeidskrefter kunne tilføres det produktive arbeide, svarende til 25 - 30 millioner arbeidstimer pr. år. Istedenfor å være en belastning på samfundet blir de positivt givende.

De her nevnte tiltak forlanger som en konsekvens at hele næringslivet dirigeres etter bestemte linjer, som kjenner hele samfundet. Alle næringsgrupper er jo allerede samlet innunder Næringssambandet, vi har altså en organisasjon som kan ta seg av denne sak.

Imidlertid har vi også andre grener av samfundet som må være delaktige og interesserte i landets styre. Det må derfor dannes et øverste økonomisk råd, som fordeler arbeidsoppgaver og midler. Her vil Næringssambandets Plan- og Forskningsråd bestemme hvilke tiltak som må gjøres for å skaffe samfundet inntekter. Disponeringen og opplæringen av arbeidskraften overtas av Arbeidskraftcentralen.

Gangen blir da den: De enkelte samfundsgrupper forelegger det øverste økonomiske råd sine utarbeidede planer, og dette gir bemyndigelse til gjennomføringen, såsnart A.K.C. har sagt fra at den kan stille den nødvendige arbeidskraft. Samfundsbanken får bemyndigelse til utbetaling av de nødvendige beløp. Det er klart at alle land vil ha store vansker med å finne dekning for sine utenlandske behov umiddelbart etter krigen. Vi må derfor passe strengt på at kun de nødvendigste varer blir innført og at

en tilstrekkelig eksportproduksjon til dekning av våre importbehov kommer hurtigst igang. Dette må snarest forberedes gjennom Plan- og Forskningsrådet. Da samfundet kun benytter de midler det selv utsteder, vil all skatt kunne sløyfes. Ved sløyfing av skatt, vil ikke bare en stor arbeidsstyrke frigjøres, men fremforalt vil folkets moral ikke bli ført i fristelse som idag.